

Kannanotto 24.2.2017 / Terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan ohjausryhmä

Liikuntapalveluketjuja on vahvistettava sote- ja maakuntauudistuksessa

Sote- ja maakuntauudistus tuo kuntien toimintaan muutoksia, jonka myötä liikunnalle ja liikkumisen edistämiseen tulee uusia mahdollisuuksia ja haasteita. Uudistuksen myötä olemassa olevat rakenteet ja yhdyspinnat muuttuvat. Jotta kuntien keskeinen terveyttä ja hyvinvointia edistävä toiminta sekä liikunta ja liikkumisen edistäminen integroituvat sote- ja maakuntauudistukseen, on tärkeää ratkaista ja varmistaa seuraavat kysymykset maakunnan johtamis- ja toimeenpanorakennetta muodostettaessa:

- Ovatko liikunta ja liikkumisen edistäminen mukana tulevassa sote- ja maakuntarakenteessa?
- Onko maakunnan eri toimijoiden välillä saavutettavissa saumaton yhteistyö, jotta esimerkiksi kaavoituksen, liikenneturvallisuuden ja alueiden käytön suunnitelmassa ja toimeenpanossa on mahdollista huomioida liikunta ja liikkumisen edistäminen?
- Onko liikuntaa ja liikkumisen edistämistä mahdollista toteuttaa laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti sekä johtaa strategisesti?
- Onko yhteistyörakenteet ja -muodot sovittu kuntien, järjestöjen, yritysten ja eri toimijoiden välillä?
- Onko liikunta ja liikkumisen edistäminen sisällytetty alueelliseen hyvinvointikertomukseen?
- Onko kunta- ja maakuntapäätäjillä käytettävissä vaikutusten ennakoarviointi liikunnasta ja liikkumisen edistämisestä?

Päävastuu liikunnan edistämisestä säilyy kunnilla. Sen lisäksi liikunta on tärkeä integroida sote- ja maakuntauudistukseen saumattomien liikuntapalveluketjujen mahdollistamiseksi. Liikunnallinen elämäntapa ennaltaehkäisee kansansairauksia, ikääntymisestä aiheutuvia ongelmia ja vähentää kansantalouden kustannuksia. Lisäksi liikunnallinen elämäntapa lisää työelämän tuottavuutta, kilpailukykyä ja vähentää väestöryhmien välisiä terveys- ja hyvinvointieroja.

Sosiaali- ja terveysministeriö terveyden edistämisestä vastaavana ja opetus- ja kulttuuriministeriö liikunnan edistämisestä vastaavana ministeriönä julkaisivat vuonna 2013 yhteiset valtakunnalliset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020. Linjausten tavoitteena on yhteiskunnallisten toimijoiden laaja-alainen ja nykyistä vahvempi sitouttaminen fyysisen aktiivisuuden edistämiseen siten, että arjen toimintaympäristöt suosivat fyysistä aktiivisuutta konkreettisin tavoin. Linjausten tueksi määriteltyjen toimenpiteiden toteutumisen tavoitteena on, että suomalaiset liikkuvat enemmän ja istuvat vähemmän.

Tiesitkö?

Liikunnan edistäminen on yhä useamman kunnan kuntastrategiassa. Vuonna 2016 liikunta oli 73 prosentissa kunnista. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, mukaan lukien liikunnan edistäminen, osana kunnan strategista suunnittelua toteutuu eri tavoin kunnissa. Erityisesti suuret ja pienet kunnat eroavat liikunnan edistämisessä toisistaan.

Kunnan hyvinvointipolitiikkaa määrittävissä laajoissa hyvinvointikertomuksissa kuntalaisten liikuntaaktiivisuuden kuvausten yleisyys oli vuonna 2016 pysynyt käytännössä ennallaan vuoteen 2014 (46 %) verrattuna. Vuonna 2016 joka toisessa kunnassa (49 %) oli tehty liikuntasuunnitelma tai kehittämisohjelma.

Helsingissä 24.2.2017

Terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan ohjausryhmä